

РОЗДІЛ II. ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ

УДК 376.352:159.938.343.32 – 053.5

ВИКОРИСТАННЯ ДИДАКТИЧНИХ ІГОР ДЛЯ ПОКРАЩЕННЯ ЗОРОВО-ПРОСТОРОВОГО ОРІЄНТУВАННЯ В СЛАБОЗОРИХ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Бессарабова О.В.

69063, Запорізький національний університет, вул. Жуковського 66, м. Запоріжжя, Україна

Розглянуто проблему використання дидактичних ігор для покращення зорово-просторового орієнтування у слабозорих дітей дошкільного віку. Доведено, що часткове або глибоке порушення його функцій викликає низку відхилень у фізичному і психічному розвитку дитини. Неповнота, неточність, фрагментарність, сповільненість зорово-просторового орієнтування дітей з порушенням зору призводять до загального збіднення їх предметних уявлень, зниження рівня чуттєвого досвіду, мотиваційного боку пізнавальної діяльності. Ці недоліки, в свою чергу, зумовлюють відхилення в розвитку психічної і рухової сфери слабозорих дітей і негативно впливає на їх готовність до навчання у школі і успішність опанування навчальної програми. Розкрито зміст понять «гра» та «дидактична гра» і особливості її використання в корекційній роботі. Доведено, що обов'язковим елементом психофізичного розвитку дитини є гра, яка виступає засобом їхнього навчання, розвитку і соціалізації. Встановлено, що відібрані ігри та ігрові завдання повинні відповідати віку і психомоторному розвитку дитини. Наведено приклад дидактичних ігор для розвитку сенсорної сфери і сенсорної діяльності, підвищення гостроти зору, дрібної моторики рук.

Ключові слова: слабозорі діти, гра, дидактична гра, корекційна робота.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ДИДАКТИЧЕСКИХ ИГР ДЛЯ УЛУЧШЕНИЯ ЗРИТЕЛЬНО- ПРОСТРАНСТВЕННОЙ ОРИЕНТАЦИИ У СЛАБОВИДЯЩИХ ДЕТЕЙ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА

Бессарабова О.В.

69600, Запорожский национальный университет, г. Запорожье, ул. Жуковского, 66, Украина

Рассмотрена проблема использования дидактических игр для улучшения зрительно-пространственной ориентации у слабовидящих детей дошкольного возраста. Доказано, что частичное или глубокое нарушение его функций вызывает ряд отклонений в физическом и психическом развитии ребенка. Неполнота, неточность, фрагментарность, замедленность зрительно-пространственной ориентации детей с нарушением зрения приводят к общему обеднению их предметных представлений, снижению уровня чувственного опыта, мотивационного стороны познавательной деятельности. Эти недостатки, в свою очередь, обуславливают отклонения в развитии психической и двигательной сферы слабовидящих детей и негативно влияет на их готовность к обучению в школе и успешности освоения учебной программы. Раскрыто содержание понятий «игра» и «дидактическая игра» и особенность ее использования в коррекционной работе. Доказано, что обязательным элементом психофизического развития ребенка является игра, которая выступает средством их обучения, развития и социализации. Установлено, что отобранные игры и игровые задания должны соответствовать возрасту и психомоторного развития ребенка. Приведен пример дидактических игр для развития сенсорной сферы и сенсорной деятельности, повышение остроты зрения, мелкой моторики рук.

Ключевые слова: слабовидящие дети, игра, дидактическая игра, коррекционная работа.

USE OF DIDACTIC GAMES FOR IMPROVING VISUOSPATIAL ORIENTATION OF VISUALLY IMPAIRED PRESCHOOLERS

Bessarabova O.

69600, Zaporizhzhya national university, Zhukovsky str., 66, Zaporizhzhya, Ukraine

In the article is described the problem of using didactic games for improving of visual acuity of visually impaired children of preschool age. It is proved that partial or depth dysfunction of its work affects a number of abnormalities in physical and mental development of children. Incompleteness, inaccuracy, fragmentariness, slowness of visuospatial orientation of children with visual impairment lead to general impoverishment of their thing presentational, reduce

sensory experience and motivational side of their cognitive activity. These deficiencies, in turn, cause abnormalities in the development of mental and motor areas of visually impaired children and adversely affect their willingness to learn in school and success of mastering the curriculum. The content of the concepts «game» and «didactic game» and features of their use in corrective work were explored. It is proved that a mandatory element of mental and physical development of children is a game which serves as mean of their education, development and socialization. Established that the selected games and gaming tasks must correspond the age and psychomotoric development of a child. Given an example of didactic games for developing sensory areas and sensory activity, improving acuity of vision and fine motor skills of hands.

Key words: visually impaired children, game, didactic game, corrective work.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

У Національній доктрині розвитку освіти в Україні у XXI столітті наголошується на необхідності посилення уваги на освіті дітей з відхиленнями психофізичного розвитку, забезпечення їхнього повноцінного життя, соціального захисту, створення умов для належної реабілітації. Сучасне суспільство висуває високі вимоги до рівня освіченості дитини, що спонукає науковців до пошуку нових шляхів навчання та виховання дітей, які потребують спеціального педагогічного супроводу та психологічної підтримки. Серед дітей, що вимагають особливого підходу значну кількість складають діти з вадами зору [2,3].

Відомо, що зір для людини є найпотужнішим джерелом інформації про довкілля. 85-90% інформації надходить у мозок завдяки зоровому аналізатору, тому часткове або глибинне порушення його функцій викликає низку відхилень у фізичному і психічному розвитку дитини. За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я в усьому світі нараховується більше 35 млн. дітей з порушеннями зору. У зв'язку зі зміною екології, клінічних форм очних захворювань, постійним удосконалюванням лікувально-профілактичних заходів помітна тенденція зниження кількості дітей із тотальним ураженням зору і збільшення популяції дітей із частковою втратою зору.

Неповнота, неточність, фрагментарність, сповільненість зорово-просторового орієнтування дітей з порушенням зору призводять до загального збіднення їх предметних уявлень, зниження рівня чуттєвого досвіду, мотиваційного боку пізнавальної діяльності. Ці недоліки, в свою чергу, зумовлюють відхилення в розвитку психічної і рухової сфери слабозорих дітей (Л. Вавіна, Л. Григор'єва, М. Земцова, О. Литвак, Л. Плаксіна, Т. Свиридчук, Є. Синьова, Л. Солнцева, В. Тарасун, Б. Тупоногов, В. Феоктистова, Б. Шеремет та ін.).

Позначаючись на руховій і пізнавальній сфері дітей дошкільного віку, слабзорість негативно впливає на їх готовність до навчання у школі і успішність опанування навчальної програми. Зважаючи на це, учені здійснюють пошук найбільш ефективних засобів корекції пізнавальної сфери слабозорих дітей. Розроблено засоби медичної реабілітації дітей з порушенням зору (Л. Григорян, В. Морозова, Л. Плаксіна), специфічний зміст і засоби корекції у процесі наочного навчання (Б. Тупоногов), вивчення навчальних предметів в умовах гуртків, спеціальних корекційних занять психолога, логопеда та інших фахівців (Л. Солнцева). Учені вважають, що з позиції корекційно-компенсаторного розвитку слабозорих дітей дошкільного віку, корекційна робота має здійснюватись як самостійна педагогічна система з власною метою, змістом, засобами і методами (Л. Вавіна, Л. Плаксіна та ін.) [2,3].

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

У дітей дошкільного віку провідною є ігрова діяльність, що виступає засобом їхнього навчання, розвитку і соціалізації. Гра – свідомо діяльність дитини, спрямована на досягнення поставленої умовної мети. У грі відтворюються реальні життєві ситуації, формуються здібності дитини до співпраці у спільній діяльності для досягнення загальної мети. В ігровій діяльності формуються якості особистості, що впливають на успішність трудової діяльності людини, її соціальних контактів (Б. Мінаєв, Б. Шиян). Важливо, що в процесі ігор удосконалюється здатність дитини до ініціативних дій, набуваються навички взаємодії, свідомої дисципліни, виховується вміння підкорити інтересам колективу свої власні

інтереси, виникає почуття взаємодопомоги, поваги до партнерів і суперників, відповідальності перед товаришами [2].

Соціалізуючі можливості гри дозволяють дитині усвідомлювати себе частиною соціального організму, осягати норми і традиції етнокультурного буття, інтегрувати соціокультурний досвід попередніх поколінь та освоювати засоби його трансляції. Дидактичні можливості гри полегшують входження дитини у світ знань, прилучення її до соціокультурної спадщини, що проявляється у ставленні до людей, самої себе і довкілля.

Проте для ефективного використання ігор у розвитку слабозорих дітей необхідні певні педагогічні умови. Вони передбачають: створення спеціального корекційно-розвивального середовища; забезпечення систематичного медико-психолого-педагогічного супроводу корекційно-розвивальних занять; індивідуалізації та диференціації ігор відповідно до можливостей дітей.

Гра – предмет дослідження багатьох наук: філософії, педагогіки, психології, етнографії, культурології, біології тощо. Наукові праці Л. Виготського, С. Рубінштейна, В. Сухомлинського та ін. свідчать про те, що гра в історії суспільства і в житті людини – явище соціальне. Гра – то окрема осмислена діяльність, що інтегрує в собі всі основні типи людської діяльності (перебудовчу, пізнавальну, ціннісно-орієнтовану і комунікативну) і спрямована на орієнтування та пізнання предметної й соціальної дійсності [5].

Поняття «гра» – дуже широке і багатогранне, тому існує чимало підходів, щодо його визначення. Узагальнюючи думки видатних науковців, погляди сучасних фахівців, можна констатувати, що гра розглядається як певна діяльність дитини, спрямована на задоволення її інтересів та потреб, а також – на ефективність фізичного розвитку та розвитку всебічно розвиненої особистості.

Пізнання дітьми дошкільного віку навколишнього світу передбачає активну мимовільну діяльність в процесі якої дитина вчиться способам орієнтації серед розмаїття ознак і властивостей предметів.

Одним з ефективних засобів сенсорного виховання слабозорих дітей дошкільного віку є дидактична гра, основним елементом якої є навчання дітей способами пізнання [4].

Дидактична гра – це навчальна гра, яка містить систему впливів, спрямовану на формування у дитини потреби у знаннях, активного інтересу до того, що може стати їх новим джерелом, а також на формування більш досконалих пізнавальних навичок і вмінь – сенсорних, інтелектуальних [2].

Використанню гри з навчальною метою присвячено чимало психолого-педагогічних досліджень у вітчизняній дидактиці (Д.Б. Ельконін, О.П. Янківська). Гра у процесі навчання відрізняється від дитячих ігор. У старшому дошкільному віці вона виступає як усвідомлена діяльність, в якій відбувається формування всіх сторін психіки дитини, зокрема виховується ціннісно-естетичне ставлення до дійсності. О.М. Леонтєв вважав, що дидактичні ігри належать до «рубіжних ігор», є перехідною формою до неігрової, навчальної діяльності, яку вони готують. Дидактична гра це педагогічно спрямована діяльність, важливий елемент навчально-виховного процесу, що забезпечує ефективність засвоєння матеріалу, стимулює інтелектуальну і творчу активність дітей. Ігри з елементами навчання дозволяють дітям бути не тільки спостережливими, а й самим вирішувати проблеми, створюють потенційно вищу можливість перенесення знань і досвіду діяльності з ігрової ситуації в реальну.

Є.І. Тихеевою у першій половині ХХ століття була розроблена система дидактичних ігор і вправ. Завдання в іграх і вправах виходять за межі розвитку зовнішніх органів чуття, сенсорики дитини. Ці ігри і вправи передбачають формування розумових операцій (порівняння, класифікація, узагальнення), удосконалення мовлення (збагачення

словникового запасу, опис предметів, складання загадок), розвиток вміння орієнтуватись у відстані, часі, просторі.

Створенню системи дидактичних ігор у зв'язку з розробкою теорії сенсорного виховання присвячені дослідження Л.А. Венгера, О.П. Усової.

О.П. Усова називає дидактичні ігри провідними дидактичними засобами. Їх призначення – підвести дитину до розуміння властивостей і якостей явищ, що сприймаються чуттєво. Дидактичні ігри начебто відображають і завершують процес зіставлення і відокремлення власне сенсорного досвіду дитини щодо сприйняття властивостей і якостей явищ від загальнозживаних еталонів. У процесі гри відбувається ознайомлення з еталонами, які діти сприймають легко, оскільки вони засновані на реальному досвіді дітей. Дидактичні ігри відкривають перед дітьми шлях застосування набутих знань у життєвій практиці, але вони мають і свою специфіку.

Проведені дослідження під керівництвом Л.А. Венгера, присвячені розробці дидактичних ігор та вправ для сенсорного виховання дітей дошкільного віку. За допомогою дидактичних ігор вихователь здійснює сенсорне виховання дітей, розвиває пізнавальні процеси (допитливість, розуміння взаємозв'язку найпростіших явищ), мислення мовлення, уяву, пам'ять, розширює і зміцнює уявлення про навколишній світ.

Умовою підвищення результативності дидактичних ігор є планомірність їх проведення. Варто добирати цікаві ігри, враховуючи вікові особливості дітей. Включення дидактичних ігор та ігрових завдань (разом з іншими методами та прийомами) у навчально-виховний процес допомагає забезпечити доцільну зміну діяльності дітей, підтримувати інтерес до навчання, зосередити їхню увагу на виконанні пізнавальних дій, уникнути гіподинамії, втоми. Ігрові елементи допомагають приховати дидактичне завдання.

До структурних компонентів дидактичної гри відносять: дидактичне завдання, ігрове завдання, ігровий задум, ігровий початок, ігрові дії, правила гри, підведення підсумків гри. Дидактичне завдання визначається змістом програмового навчального матеріалу і виховною метою. Ігрове завдання вказує на виконання дітьми певних дій у ході гри. Ігровим задумом передбачаються: відтворення уявного сюжету, активні дії з предметами, перевірка дітьми своїх можливостей шляхом змагання, рольове перевтілення, загальна рухова активність [1].

Для розвитку дітей з порушенням зору сприятливі такі умови: достатня освітленість приміщення, зручне розміщення дітей за столами, розташування наочного матеріалу на рівні очей дітей і на доступній відстані, відповідна тривалість зорових навантажень, організація під час занять різноманітних корекційних вправ для зору [2].

Позитивною стороною дидактичної гри є те, що вона сприяє використанню знань в новій ситуації, таким чином, засвоєний дошкільнятами матеріал проходить через своєрідну практику, вносить різноманітність і інтерес в педагогічний процес. Правильно побудована гра збагачує процес мислення, розвиває саморегуляцію, зміцнює волю дитини. Гра веде до його самостійним відкриттям, рішенням проблем [1].

За характером впливу на процес сенсорного розвитку слабозорих дітей дидактичні ігри можна умовно поділити на дві групи:

1. Дидактичні ігри для розвитку сенсорної сфери і сенсорної діяльності дітей з порушенням зору.
2. Логічні дидактичні ігри, значення яких смислова систематизація чуттєвого досвіду.

Ігри першої групи розвивають вміння дітей розрізняти, порівняти, виділяти та називати характерні ознаки і властивості предметного світу.

В іграх другої групи діти вчаться класифікації, угрупованню, систематизації предметів за загальними і відмінними ознаками.

В іграх на систематизацію вони співвідносять предмети між собою тільки за певним признакам: предмети однієї форми, одного кольору, одного розміру.

У дошкільній педагогіці склався традиційний поділ дидактичних ігор за змістом: ігри з предметами, настільно-друковані і словесні [4].

В іграх з предметами використовуються дидактичні іграшки (кубики, мозаїка), реальні предмети, різноманітний природний матеріал (листя, плоди насіння), розв'язуються завдання на ознайомлення з їх властивостями та ознаками, на порівняння, класифікацією, встановлення послідовності у вирушенні завдання. Поступово завдання ускладнюються: дитина визначає предмет за однією ознакою, об'єднує предмети за цією ознакою (кольором, формою, призначенням), що сприяє розвитку логічного мислення. Діти виконують завдання, що вимагають усвідомленого запам'ятовування кількості та розташування предметів, знаходження відсутньої деталі. В іграх удосконалюються знання про матеріал, з якого виготовляють іграшки, про предмети, необхідні людям у різних видах їхньої діяльності, що відображається дітьми в іграх. Ці ігри особливо значимі у роботі зі слабозорими дітьми дошкільного віку, оскільки значною мірою сприяють збагаченню і уточненню предметних уявлень [1].

У настільно-друкованих іграх діти діють не з предметами, а з їх зображеннями. Ігрові завдання, що вирішуються, різноманітні: добір картинок за схожістю (деякі види лото, парні картинки), карток-картинок при черговому ході (наприклад доміно), складання цілого з окремих частин (розрізні картинки, кубики). У цих іграх уточнюються уявлення дітей про навколишнє, систематизується знання, розвиваються розумові процеси та операції, просторові орієнтації, кмітливість, увага [4].

Найбільш складними є словесні ігри, оскільки діти в них повинні оперувати уявленнями, мислити про речі, які вони безпосередньо не сприймають, з якими в даний час не діють. Словесні ігри вимагають використання набутих раніше знань у нових ситуаціях і зв'язках. Використання словесних дидактичних ігор у навчанні слабозорих дітей дошкільного віку забезпечують можливість уточнення, конкретизації образів предметів і розвиток описової мови, а також сприяють усвідомленню дітьми використання зору при виділенні різних властивостей і ознак предметів.

Дидактична гра має свою структуру, що насамперед відрізняє її від інших видів діяльності. Основними елементами дидактичної гри є: дидактичні та ігрові завдання, правила, ігрові дії, результат. У кожній дидактичній грі є своє навчальне завдання, що відрізняє одну гру від іншої. Дидактичні завдання визначаються метою навчального і виховного впливу вихователя відповідно до програми. Наявність дидактичного завдання підкреслює спрямованість навчального змісту гри на процеси пізнавальної діяльності дітей. Ігрове завдання виконується дітьми у процесі ігрової діяльності, викликає їхній інтерес, активність, бажання і потребу розв'язати його, активізує ігрові дії. Ігровий задум у дидактичних іграх здебільшого виражений у самій назві. Дитину у цих іграх приваблює насамперед ігрова ситуація, а граючи вона непомітно для себе вирішує дидактичне завдання.

Кожна дидактична гра має правила, що підпорядковані ігровому задуму і змісту гри і водночас виконують дуже важливу функцію – організують гру. Правила гри це точно визначені вимоги до дітей, які подаються в ігровій формі. Правила визначаються завданням та змістом гри і своєю чергою, визначають характер і спосіб ігрових дій, організують і спрямовують поведінку дітей, взаємовідносини між ними і вихователем. За допомогою правил вихователь формує у дітей здатність орієнтуватись у змінах обставин, стримувати безпосередні бажання, виявляти емоційно-вольові зусилля. Внаслідок цього розвивається здатність керувати своїми діями, зіставляти їх з діями інших учасників гри. Правила мають навчальний, організаторський і дисциплінарний характер. Навчальні правила допомагають розкрити перед дітьми, що і як треба робити; правила співвідносяться з ігровими діями,

посилують їх роль, уточнюють спосіб виконання, послідовність і взаємовідносини дітей у грі, дисциплінуючи попереджують про те що, і чому не можна робити.

Ігрові дії надають дидактичній грі ігрової форми і викликають у дітей інтерес до її змісту. Адже ігровий задум можна реалізувати тільки в ігрових діях. Ігрові дії організують діяльність кожної дитини і об'єднують колектив у грі. Ці дії дуже різноманітні. Іноді вони зумовлені елементами змагання. Ігрові дії можуть виражатися у зовнішніх діях (наслідування звуків, викладанні картинки, перестановці предметів) і у внутрішніх – у розумових операціях (об'єднати, класифікувати).

Як вважає О.І. Сорокіна, у процесі дидактичної гри різноманітні розумові процеси активізуються і набувають довільного характеру. А щоб зрозуміти і сприйняти задум гри, засвоїти ігрові дії і правила, необхідно активно вислухати і осмислити пропозиції вихователя, та його пояснення. Завдання, поставлені грою вимагають зосередженості уваги, активної діяльності аналізаторів, процесів відмінностей, порівняння, узагальнення.

Дидактична гра має певний результат, що є фіналом гри, надає їй завершеності. Він проявляється насамперед у формі вирішення поставленого грою завдання і дає дітям моральне і розумове задоволення. Результат гри діти сприймають як певне своє досягнення: відгадали поставлені грою загадки, виконали доручення, ігрові завдання. Для вихователя результатом гри є засвоєння дітьми конкретних завдань, вироблення певних умінь і навичок, а також встановлення між ними дружніх взаємин. Цінність дидактичної гри і полягає в цьому. Що вихователь не тільки визначає її зміст, хід, а й передбачає результат, який є одним з показників розвитку дітей.

Усі структурні елементи дидактичної гри взаємопов'язані між собою, відсутність одного з них руйнує гру. Без ігрового задуму та ігрових дій, без правил, які організують гру, дидактична гра неможлива, або втрачає специфічну форму [1].

Приклад дидактичних ігор для слабозорих дітей дошкільного віку.

1. Гра «Хто швидше збере палички». Дітям пропонується в стаканчики певного кольору зібрати палички такого ж кольору. В процесі гри вони диференціюють колір, вважають скільки всього зібрали паличок. З цих же паличок вони викладають різні геометричні фігури і прості предметні зображення (будиночок, прапорець, парканчик).
2. У завданні «Знайди той самий» діти диференціюють від 8 до 12 кіл одного кольору, але різних відтінків. Потрібно створити ряд від більш темного до самого світлого.
3. Гра «Підбери чашки до блюдцем». Даються зображення чашок і блюдць або реальні предмети. Слід підібрати до кожної чашці блюдце того ж кольору.
4. Гра «Який геометричній фігури не стало» передбачає вправу дітей на виділення яскравості забарвлення і розміру. Діти запам'ятовують розташування фігур, а потім вихователь одну фігуру прибирає. Потрібно вгадати яка фігура захована.
5. Дидактична гра «Хто швидше нанизує намисто» сприяє розвитку окоміру, моторики рук. Вводиться елемент виграшу на швидкість.
6. Гра «Знайди в кімнаті предмети відповідної висоти, ширини, довжини». Для розвитку зорово-просторового орієнтування можна використовувати гру Кожна дитина отримує свою марку: паличку, стрічку і т.д. Треба знайти предмет відповідно заданої міру по довжині, висоті, ширині. Наприклад «Знайдіть іграшку по висоті палички».
7. Гра «Лабіринт» Розвиток рухливості очей, підвищення гостроти зору, розвиток дрібної моторики рук. Дитині пропонується провести різних казкових персонажів до свого будиночка, ведучи олівцем по лабіринту.
8. Гра «Розфарбуй слоника». Підвищення гостроти зору амбліопичного ока, розвиток дрібної моторики рук, закріплення знання кольорів, розвитку уваги. Дитині пропонується

розфарбувати слоника відповідно до тих позначеннями кольору, які розставлені на фігурці слоника.

8. Гра-лабіринт «Чий телефон?» вчить простежувати очима зображення шнура телефону, щоб з'ясувати хто з ким розмовляє по телефону. Правильне простеження фіксується фішками; діти змагаються хто швидше виконає.

9. В ігровому завданні «Хто з яким м'ячем грає?» вправляється окоморухові функції. Діти відстежують лінії що з'єднують дівчаток і хлопчиків з різнокольоровими кульками та називають напрямку руху об'єктів: вгору-вниз, вліво-вправо, в нижньому правому куті, середині, з правого боку.

Наведені гри підвищують здібності дошкільнят до узагальненої і поліпшенню орієнтації в навколишній дійсності, а також розвивають і активізують зір.

ВИСНОВКИ

Дидактичні ігри та вправи є ефективним засобом, за допомогою яких у слабозорих дітей активізуються зорові функції. Продуктивні заняття (конструювання, аплікація та ін.), розглядання кольорових слайдів і картин, вправи з використанням електрифікованих іграшок, ігри-лабіринти і ін. Це підтверджує необхідність використання дидактичних ігор та вправ в корекційної педагогічної і лікувально-відновлювальної роботи. Якщо при організації роботи зі слабозорими дітьми дошкільного віку, ефективно використовувати дидактичні ігри, можна домогтися найкращих результатів у корекції порушення зору.

Отже, педагогічний потенціал дидактичної гри для розвитку дітей дошкільного віку обумовлений тим, що вона є для них провідною, виступає засобом первинної соціалізації особистості, забезпечує входження в систему суспільних стосунків і сферу емоційно насиченої комунікації. Гра як джерело духовного збагачення, фактор психічного розвитку дитини, органічно-вписується в спосіб її життя, сполученим із загальним, фізичним і психічним станом.

ЛІТЕРАТУРА

1. Андрасян А.Л. Музично-дидактичні ігри як засіб активізації пізнавальної діяльності дітей дошкільного віку з вадами зору: дис. ... канд.пед.наук / А.Л. Андрасян. – Одеса, 2003. – 200 с.
2. Байкіна Н.Г. Діагностика й корекція психомоторного розвитку осіб з порушенням зору: навчальний посібник / Н.Г. Байкіна, Я.В. Крет. – Запоріжжя : ЗНУ, 2005. – 395 с.
3. Бессарабова О.В. Гра як засіб розвитку пізнавальної діяльності у слабозорих дітей: дис. ... канд. Пед. Наук / О.В. Бессарабова. – Одеса, 2011. – 265 с.
4. Плаксина Л.И. Содержание медико-педагогической помощи в дошкольных учреждениях для детей с нарушением зрения: [с косоглазием и амблиопией] / Л.И. Плаксина, Л.А. Григорян. – М. : Образование, 1998. – 56 с.
5. Степкина И.А. Дидактичная игра как развитие творческих способностей младших школьников / И.А. Степкина // Начальная школа Казахстана. – 2007. – №6. – С.13-18.

REFERENCES

1. Andrasjan A.L. Muzichno-didaktichni igri jak zasib aktivizacii piznaval'noï dij'al'nosti ditej doshkil'nogo viku z vadami zoru: dis. ... kand.ped.nauk / A.L. Andrasjan. – Odesa, 2003 – 200 s.
2. Bajkina N.G. Diagnostika j korekcija psihomotornogo rozvitku osib z porushennjam zoru: navchal'nij posibnik / N.G. Bajkina, JA.V. Kret. – Zaporizhzhja: ZNU, 2005. – 395 s.

3. Bessarabova O.V. Gra jak zasib rozvitku piznaval'noi dij'al'nosti u slabozorih ditej: dis. ... kand. Ped. Nauk / O.V. Bessarabova – Odesa – 2011. – 265 s.
4. Plaksina L.I. Soderzhanie mediko-pedagogicheskoy pomoshhi v doshkol'nyh uchrezhdenijah dlja detej s narusheniem zrenija: [s kosoglaziem i ambliopiej] / L.I. Plaksina, L.A. Grigorjan. – M: 1998. – 56 s.
5. Stepkina I.A. Didaktichnaja igra kak razvitie tvorcheskikh sposobnostej mladshih shkol'nikov / I.A. Stepkina // Nachal'naja shkola Kazahstana. – 2007. – №6. – S.13-18.

УДК 615.8 : 616.8 – 009.12

ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ПРИ НЕЙРОЦИРКУЛЯТОРНІЙ ДИСТОНІЇ ЗА ГІПЕРТОНІЧНИМ ТИПОМ

Гречко К.М., Шкопинський Є.О.

*69600, Запорізький національний університет, вул. Жуковського,
66, м. Запоріжжя, Україна*

katyaznu@mail.ru

Доведено актуальність питання про розповсюдження нейроциркуляторної дистонії серед населення України. Описано значення засобів фізичної реабілітації при нейроциркуляторній дистонії. Розкрито завдання та методику лікувальної фізичної культури при нейроциркуляторній дистонії за гіпертонічним типом. Показано, що виконання фізичних вправ є невід'ємною частиною комплексного лікування хворих на нейроциркуляторну дистонію. Ефективність застосування фізичних вправ у першу чергу залежить від відповідності фізичних навантажень функціональним можливостям хворих. Регламентация фізичних навантажень забезпечує високий рівень індивідуалізації фізкультурно-оздоровчих занять, та, як наслідок, підвищення оздоровчої ефективності для осіб, які страждають на нейроциркуляторну дистонію за гіпертонічним типом. Програма фізичної реабілітації включала ранкову гімнастику, лікувальну гімнастику, музикотерапію, фізіотерапевтичні методи, лікувальний масаж. Виявлено, що в процесі застосування реабілітаційних заходів відзначається позитивна динаміка зміни показників вегетативної нервової системи. Це підтверджує позитивний вплив запропонованої програми на перебіг захворювання і доцільність її упровадження в практику лікування цього контингенту хворих.

Ключові слова: рухова активність, нейроциркуляторна дистонія, масаж, лікувальна гімнастика.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ СРЕДСТВ ФИЗИЧЕСКОЙ РЕАБИЛИТАЦИИ ПРИ НЕЙРОЦИРКУЛЯТОРНОЙ ДИСТОНИИ ПО ГИПЕРТОНИЧЕСКОМУ ТИПУ

Гречко Е.Н., Шкопинский Е.А.

69600, Запорожский национальный университет, ул. Жуковского, 66, г. Запорожье, Украина

katyaznu@mail.ru

Подтверждена актуальность вопроса о распространении нейроциркуляторной дистонии среди населения Украины. Описано значение средств физической реабилитации при нейроциркуляторной дистонии. Раскрыты задачи и методика лечебной физической культуры при нейроциркуляторной дистонии по гипертоническому типу. Показано, что выполнение физических упражнений является составляющей частью комплексного лечения больных нейроциркуляторной дистонией. Эффективность применения физических упражнений в первую очередь зависит от соответствия физических нагрузок функциональным возможностям больных. Регламентация физических нагрузок обеспечивает высокий уровень индивидуализации физкультурно-оздоровительных занятий, и, как следствие, повышение оздоровительной эффективности для лиц, страдающих нейроциркуляторной дистонией по гипертоническому типу. Программа физической реабилитации включала утреннюю гимнастику, лечебную гимнастику, музикотерапию, физиотерапевтические методы, лечебный массаж. Вывявлено, что в процессе применения реабилитационных мероприятий отмечается положительная динамика изменения показателей вегетативной нервной системы. Это подтверждает положительное воздействие предложенной программы на течение заболевания и целесообразность ее внедрения в практику лечения данного контингента больных.

Ключевые слова: двигательная активность, нейроциркуляторная дистония, массаж, лечебная гимнастика.